

17.11.2022

Eduskunnan valtionvarainvaliokunnan verojaosto

Asia: HE 224/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle automaattista päätöksentekoa verotus- ja tulliasioissa koskevaksi lainsäädännöksi

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle automaattista päätöksentekoa verotus- ja tulliasioissa koskevaksi lainsäädännöksi

Liikenne- ja viestintäministeriön nimeämänä asiantuntijana lausun asiassa seuraavaa:

Ehdotettua erityissääntelyä verotus- ja tulliasioiden automaattisesta ratkaisemisesta voidaan pitää tarpeellisena ja kannatettavana.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää yleisesti hyvänä, että hallintopäätösten ratkaisemisesta automaattisessa päätöksenteossa säädetään laissa. Ministeriö nostaa yleisesti esiin myös asiakaslähtöisen näkökulman ja sen merkityksen digitalisaatiossa. Lisäksi ministeriö huomioi, että julkishallinnon digitaaliset palvelut tulee olla yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla. Tämä tarkoittaa huomion kiinnittämistä palveluiden saavutettavuuteen ja esteettömyyteen.

Digitalisaatiota tulisi tarkastella laajasti koko yhteiskuntaa koskettaen ja entistä enemmän tulisi kiinnittää huomiota tietovarantojen laajemman hyödyntämisen ja yhteentoimivuuden varmistamiseen sektorirajat ylittäen.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla liikenne- ja viestintävirasto Traficom hyödyntää jo nykyisellään laajasti automaatiota massaluonteisten päätösten tekemisessä.

Ehdotetun poikkeuksen soveltamisalaa voidaan pitää perusteltuna. Liikenne- ja viestintäviraston ratkaisemista asioista autoverotusta koskevat tapauskohtaista harkintaa vaativat asiat käsiteltäisiin jatkossakin ihmistyönä. Ajoneuvoverotus koskevat päätökset ovat puolestaan enemmän massaluonteisia ja perustuvat liikenneasioiden rekisteriin merkittyihin tietoihin, pääsääntöisesti myös silloin, kun kyse on veron palautusta tai siirtoa koskevista päätöksistä.

Id Versionumero

Ehdotusta omistusoikeuden siirtymistä koskevan rekisteri-ilmoituksen laiminlyönnistä määrättävän veronkorotuksen poistamiseksi voidaan pitää perusteltuna.

Ministeriö katsoo, että ehdotettavaksi esitettyä sääntelyä tulisi tarkastella kokonaisuutena, jossa otetaan huomioon tietosuojalainsäädännön, hallintolainsäädännön sekä hyvän hallinnon periaatteiden muodostama kokonaisuus.

Automaattisella päätöksenteolla voidaan edistää muun muassa hallinnon asiakkaiden yhdenvertaisuutta sekä lyhentää asioiden käsittelyaikoja. Ehdotuksella mahdollistettaisiin myös jo olemassa olevien automaattisten päätöksenteon prosessien käyttö niin, että jatkossa niihin sovellettaisi sekä ehdotettuja automaattista päätöksentekoa koskevaa yleissääntelyä, että nyt ehdotettua erityissääntelyä.

Viranomaistoiminnan näkökulmasta keskeistä on, että mahdollistetaan digitalisaation ja automaation hyötyjä, esimerkiksi entistä tehokkaampana resursointina ja asiakaslähtöisten palveluiden mahdollistajina.

Laura Lassila
Erityisasiantuntija